Ч. 107 (14.005). Львів, вівторок 23. квітня 1935. Pocztowa oprate opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 148.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІІ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З діяльности Англьо-Українського Комітету в Льондоні.

Гостина в готелю Савой для членів Англьо-Українського Комітету, представників преси й інших осіб.

16. квітня ц. р. відбулася в готелю Савой пополуднева гостина-сходини для членів Англьо-Українського Комітету в Льондоні, для запрошених гостей і представників столичної та провінціональної преси, щоб познайомити їх з українськими справами. Господарями були п-во Е. Лінколни.

На гостину прибуло около 60 осіб. Дуже численно була заступлена льондонська преса, яка вислала своїх редакторів і кореспондентів. Прибули теж представники світових телеграфічних агенцій: Ройтера, Брітіш Юнайтед Прес, Ексчейндж Телеґраф і ін. Таке велике зацікавлення українською справою було несподіванкою навіть для найбільш оптимістично настроєних членів Комітету. Особливо численно була заступлена провінціональна преса, як Йоркшір Пост, Бірмінґем Пост, Скатсмен, Кройдон Таймс і інші.

Для кращого пояснення української справи роздано присутнім журналістам коротенький огляд теперішнього становища українського народу разом з мапкою українських етнографічних земель.

„Українське питання — пишеться у вступі того огляду, — набирає сьогодні великої ваги, бо воно стоїть у близькому відношенні до европейського мира та пакту взаємної помочі на Сході Европи. Воно лучиться також з договорами, які між іншими підписала і Велика Британія. Воно зачіпає широкі британські інтереси на Близькому і Середньому Сході та цікавить велико-британські круги ще й з тої причини, що в Канаді живе біля 430 тисяч британських горожан українського походження. Крім цього, як зачувати, в Німеччині істнує група, яка не питаючи українців про їхні бажання та не звертаючи ніякої уваги на інші держави, лагодить свої пляни щодо України. Ми певні, що українці воліють повну незалежність ніж тільки заміну одних правителів на других.

„Українці замешкують менш-більше одноцільну етнографічну територію (більшу ніж Велика Британія і Франція), поділену тепер між СССР, Польщу, Чехословаччину і Румунію.

„Англьо-Український Комітет засновано для того, щоб стежити за політичними подіями і коли зайде потреба, щоб ужити таких засобів, які покажуться потрібними, бо досі було дуже мало спроб справедливо ставитися до українців. А постійне нехтування цієї складної справи готово остаточно спричинити конфлікт, в який буде втягнена вся Европа.

„Комітет задумує улаштувати впродовж найближчих місяців більше сходин і відчитів".

Гостина почалася в год. пятій після обіду. Члени Комітету безупинно подавали всім цікавим пояснення про українську справу, про український нарід, його культуру і його мистецтво. Для відріжнення комітетових від інших гостей, були для них виготовлені жовто-блакитні відзнаки. Сходини затягнулися до год. 8. вечором і своїм успіхом перейшли всякі сподівання тих, що їх уладили.

Мініятурна вистава зразків української преси всього світа і „мистецький куток", яким завідував і давав пояснення п. Олександер Деркович, абсольвент кор. академії мистецтва в Льондоні — притягали зацікавлених англійських журналістів. Експонати для цієї надпрограмової вистави доставило Українське Бюро в Льондоні. Окремий статистичний листок з моттом „Українська преса — це один з найважніших лучників, які вяжуть українців всіх частин світа в одно тіло" пояснював, як розділена українська преса в ріжних частинах світа.

„Мистецький куток" складався з вибраних зразків гуцульського різьбарства, народніх вишивок і ін. річей (визичених на той вечір д-ром В. Ю. Кисілевським). Гарно видані публікації „Українського Мистецтва" (Прага) і „Групи Празького Студіо" ілюстрували бодай у зарисах характер українського мистецтва.

На стінах висіли дві цікаві мапи України (власність Українського Бюра). Одна з них — велика кольорова етнографічна мапа українських земель з типами українського населення і статистичними табелями, яку виготовила Українська Господарська Академія в Подебрадах, друга — мапа України з 1666 року, видана в Амстердамі Пованом Янсеном.

17. квітня помістив „Таймс" (також „Морнінґ Пост" і кілька інших щоденників) новинку-повідомлення про сходини і список гостей (за виключенням представників преси). Подаємо зміст цієї новинки:

„Пан і пані Ф. Еш Лінколн були вчора господарями гостини в готелю Савой, яку уладжено для познайомлення з членами Англьо-Українського Комітету. Членами того Комітету між іншими є:

„Льорд Дікінсон; льорд Ноель-Бакстон, пос. полк. Джосая Веджвуд, кол. посол, полк. Л'Естрейндж Мальон, пос. Джофрей Мендер, проф. Р. В. Сітон-Вотсон, проф. П. Ґуч, п-і Даґлейл, п. С. А. Мекартней, п. Ланселот Лотон; сер Волтер Нейпір, п-і Шіпшенкс, п. Ф. Еш Лінколн, пос. майор Дж. В. Гілс.

„Між гостями, що приняли запрохання були:

„Посол сер Джордж Джовнс, сер Волтер Пікок, князь і княгиня Левенштайн, посол Дінґл Фут і пані Фут, посол д-р Лулин-Джовнс, дост. Квінтен Гоґ і п-і Гоґ, професор Ґілберт Моррей, барон Альвенлен, п. Брус Локгарт, д-р В. Ю. Кисілевський, королівський радн. п. Невіль Ласкі і п-і Ласкі, п. С. Ґрінвуд, пан і п-і Лінколн, пан і п-і Леві, п. Ліяс і п. Джан Епштайн".

Для пояснення: сер Волтер Пікок — член королівського двора, бувш. скарбник Принца Валії; дост. Квінтен Гоґ — син теперішнього міністра війни льорда Гейлшема.

Англьо-Український Комітет влаштовує в короткому часі сходини в парляменті, на які запрошено всіх послів та льордів. На тих сходинах буде виголошений інформаційний реферат про українське питання і після нього відбудеться ширша дискусія.

(Укбюро, Льондон.)

Зріст большевицької пропаґанди у Франції.

Поруч з горячковими заходами ком. Літвінова, щоб довести між Францією і СССР до військового союзу і таким чином добути з Франції нові великі кредити, комуністи розвели велику пропаґанду проти продовження військової служби і т. д. Тому французький уряд зажадав від большевицького уряду, щоб своїм впливом повстримав цю пропаґанду. Тимчасом комуністи ведуть далі пропаґанду. „Ліберте" наводить статтю комуністичного посла Пері в комуністичному щоденнику „Юманіте", який пише так: Французько-большевицький договір не буде ніякою перешкодою для революціонерів вести далі пропаґанду, [illegible] великою завзятою.

Женевський суд.

Женева, дня 18. квітня 1935.

Женевський суд відріжняється від кожного іншого тим, що його рішення не має ніякого реального значіння. Це показалось і в справі японсько-китайського конфлікту і в справі збройного конфлікту між Параґваєм та Болівією. Теж саме виявилось і тепер при майже одноголосному осуді німецького новоозброєння.

Одноголосність була властиво забезпечена самим фактом того, що під французькою резолюцією підписались і інші держави, які брали участь у версайському мировому договорі. Французьку резолюцію обґрунтовано наскрізь формально, і з погляду формального її мусіли приняти не лише її версайські автори, а й інші члени Ради Союзу Народів, збудованого на версайській умові.

Але це ще зовсім не значить, що держави, які віддали свої голоси за французьку резолюцію, годилися дійсно з її змістом. Це протиріччя між формальною слушністю і реальним безглуздям французької резолюції виявив особливо яскраво представник Польщі, міністер Бек, який виголосив промову спрямовану властиво проти французької резолюції в такій мірі, що в Союзі Народів чекали щонайменше стримання Польщі від голосування; всеж після того польська делеґація голосувала за резолюцією.

Так очевидно зрозуміли польську тактику і в Німеччині, якої преса поминула тактику Польщі в Женеві розважною мовчанкою. Ця тактика Польщі має і ту добру сторінку, що полишає їй на будуче змогу служити мостом для евентуального порозуміння між Францією та Німеччиною.

Хоч обурення в Німеччині, викликане французькою резолюцією в Женеві дуже велике, та проте можна сподіватися, що й німці зрозуміють, що до такого наскрізь нефортунного виступу в Женеві Францію могла підштовхнути лише Москва. Через те женевська резолюція може бути навіть деякою наукою для Берліна, бо вона вказує, що поруч зі зрозумінням сучасного, більш ніж нервового, настрою в Парижі становище супроти Москви мусить бути послідовно тверде і недвозначне. Найменші „ухили" від тієї лінії вважають у Москві проявами кволости та викликують нові московські провокації на міжнародньому терені.

На заключення торговельної умови з видачею позички в 200 міліонів марок, на миролюбний жест Німеччини в справі східного пакту, оголошений в часі конференції в Стрезі, Москва відповіла справді по-московськи. За позичку московський уряд подякував глузуванням з „різкого упадку німецького експорту", згадав про „надужиття фашистівської влади, від яких терплять совітсько-німецькі господарські відносини", переїхався по промові німецького міністра Геса в Данціґу і висловив надію, що „інтереси німецького експортового промислу перемогли інтереси фашистівської демагогії" („Ізв." 11. 4. 1935).

На останній вияв німецької миролюбности в справі східного пакту промова Літвінова в Женеві була незвичайно характеристичною відповідю. Вона розвіяла останні сумніви щодо того, що московський уряд був дійсним впорядчиком женевської комедії, а французький уряд лише її

нещасливим виконавцем. Пресові знавці женевських звичаїв мало не закладалися, чи говоритиме Літвінов. Свята наївність людей, що не знають Москви! Літвінов не лише промовляв, але й промовляв так, що п. Лявалеві очевидно зробилось неприємно. В той час, як московський промовець усміхався цілою масою товщу свого обличчя, кидаючи образу по образі під адресою Німеччини, вигляд п. Ляваля був похмурий, майже трагічний.

Промова Літвінова була дійсно надзвичайною в історії Союзу Народів не тому лише, що представник уряду, який порушив дійсно всі головні основи правного співжиття націй, виступав в обороні інтернаціональних умов, зобовязань, рівности прав, непорушности кордонів (!!! Україна, Грузія, Азербейджан, Туркестан, Зовнішня Монголія, внутрішній Китай???). Але п. Літвінов вмішався у небувалий у Женеві спосіб до внутрішніх справ Німеччини, зазначуючи, що нею „кермують люди, які проголосили політику реваншу та необмеженого здобування чужих територій", люди, яких він називає „людтями (ендівідю) зачіпної вдачі", що є „загрозою для їх співгромадян", і радить відібрати тим людям „право носити зброю".

Провокаційний тон женевської промови п. Літвінова цілком зрозумілий, московський уряд поспішає спалити всі мости до якогось порозуміння між Францією та Німеччиною. В цьому відношенні він працює в напрямку цілком противному до Варшави. Так само гарячково намагається п. Літвінов приспішити факт франко-московського союзу. У великому поспісі він по московському звичаю не дуже вважає на якість праці і виявляє готовість підписати умову досить невиразну щодо мілітарних зобовязань обох сторін, себто умову в рямцях Союзу Народів, під фірму якого французький уряд ховається від надмірної настирливости Москви. Чи Москві пощастить витягти французький уряд поза межі Союзу Народів, це питання, на яке покищо годі відповісти.

У всякому разі можна думати, що французький уряд буде стерегтися переступити межі Союзу Народів у своїх пактах з Совітами, як довго він не зясує докладно становища Англії та Італії до цього кроку. Покищо кореспондент „Журналь де Женев" повідомляє з Льондону, що прийняття французької резолюції Союзом Народів „стрінулось в політичних колах Англії з найбільшою резервою". „Багато англійців намагається скласти цілу відповідальність за те, що сталося, на Францію. Німці відмовляться тепер вернутися до Женеви та будуть все більше зброїтися, замість того, щоб співпрацювати на конференції розброєння". Так повідомляють про настрої в Льондоні. Цьому відповідає і заява Мекдональда в палаті громад, що „Великобританія не перебрала ніяких нових зобовязань ані щодо східного пакту, ані щодо центрально-європейського пакту про незалежність Австрії".

Надзвичайна сесія Ради Союзу Народів справді ані не скріпила мира в Европі, ані не піднесла значіння самої женевської установи.

М. Данько.

Бельґійський націоналізм.

Брюсель, у квітні 1935.

Світова війна змінила психіку більшости народів. На місце давнього парляментаризму перемагає теорія суверенности нації. Замісць давньої миролюбности замикаються кордони і бережуть їх сильно багнетами. 1922 рік — переломова дата для бельґійського парляментариста і консерватиста. Ґрупа бойовиків світової війни, що бачила „брато- і миролюбність" Франції захопила спочатку малу ґрупу кол. комбатантів, зчасом і молодь, яка стає носієм бельґійського націоналізму між старшим громадянством.

Чужинцеві дивно стане, коли почує про націоналізм... у Бельґії, зложеної з вальонів-романів і флямандців-германців. Одначе революція з 1830, а пізніше льондонська конференція з 1831 створила ще одні кордони на одній території, назвавши новий твір Бельґією, щоби міг, як казали „істнувати мир в Европі". Після війни версайським договором Німеччина мала „віддати Бельґії вальонські кантони Епен, Мальмеді і Моресне" і таким робом населення Бельґії збільшилося приблизно на 74.000 душ. (Не забуваймо, що в Мальмеді і його околиці на 37.000 мешканців, 10.000 почувається вальонами, а решта це німці, не говорячи про другі два, серед яких 98 прц. німців).

Не диво, що в теперішній структурі можемо бачити аж три крайні „рухи: вальонів, яких звуть ввалінґанами, що хотять незалежности Вальонії чи пак злуки з Францією, флямандців, званих флямінґанами, що бажають „прилучитися до матері Голяндії" і теперішній післявоєнний панбельґійський рух, що охопив поміркованi кола і на них хоче творити сильну Бельґію з корпоратизмом, точно запозиченим з Італії.

Вождем цього руху стає колишній фронтовик, теперішній адвокат в Лієж Поль Гоорнаерт. Орґанізація прибирає назву „Національного Леґіону" і в ньому старається обєднати всіх бельґійців, вальон і флямандців, без різниці на клясовий стан, мову, релігійні чи партійні переконання, в один спільний національний фронт — на засадах національної доктрини.

Нові ідеї починають находити чим раз більше прихильників і вже в 1925 р. організація може брати активну участь у виборах і пропонує своїх кандидатів у провінції Лієж. Коли дістає мандати, стан її кращає і в 1929 р. „Національний Леґіон" може станути до відкритої боротьби з соціялістами, а головно комуністами, які в цьому часі були змітнились у промислово-робітничих центрах. Памятаємо 1932 рік: страйк вуглекопів Шарлеруа і його околиць, якому треба було протиставити жандармерію враз з військом. Від мин. року кадри членів посилюються студентами університетів, а сутички з соціялістами („Молода Соціялістична Сторожа" уформована на зразок нац.-соц. відділів) є тепер на денному порядку, головно при кольпортажі преси.

Про можливості захоплення влади „Нац. Леґіон"-ом тяжко сказати, коли маємо на увазі національну сорокату Бельґію, з ріжними політичними партіями і ґрупами. З другої сторони великі капіталісти кріпко держаться католицької чи ліберальної партії, а дальше маємо 650.000 зсиндикованих соціялістів, найбільших ворогів націоналізму.

В основу державно-бельґійського життя хотять члени Леґіону покласти династичну монархію, що запевнює сталість і силу держави. Король сам призначає міністрів і їх відкликує, отже може обезсилювати партійні інтриґи. Та з другого боку проблема ця дуже ускладнюється, беручи під увагу, що Бельґія це парляментарна держава, у повному розумінні того слова.

Силу держави думає Леґіон закріпити армією, якої фактичним вождем буде король, бо як вони кажуть: „Сильна армія, що буде централізована і поважана, має бути перманентним обовязком національного уряду" і тимсамим забезпечить державі належне місце на міжнародньому форумі.

Родина залишається, як основа суспільно-державного життя, приватна власність, вільність переконань, рівноправність мов і т. п.

Базою взаємин між горожанами мають стати професійні орґанізації, а їх завершенням це корпоративний устрій. Роля держави зводиться до звичайного арбітра, який має видавати осуди у справах тяжких до мирного вирішення.

Ось у загальних рисах ще один устрій, якого прихильники хотіли би перевести в життя, але як бачимо, ідеї і його програма стоять у великій розбіжності до форми теперішнього бельґійського, державного ладу, також і партій, головно флямандців. **М-р Б. Казимира.**

Ширіть наш часопис!

Д-Р М. КОЗИЦЬКИЙ. 3)

Творчі сили фільософії.

(Докінчення.)

З якою фаталістичною силою ділає нераз фільософічна думка на процес формування характеру і на історію народу, про це повчає нас німецька історія за останню сотню літ. Коли німці, цей нарід фільософів, розчарувалися в методах французької революції, опертих на чуттєвій льоґіці суспільного ладу, то їхні мислителі протиставили такому станові річей льоґіку чистої думки, як раціональний і обєднальний принцип всього культурного і державного життя націй. Першим неухильним, катеґоричним імперативом цієї думки, який поставив Кант, була свідомість свободи й обовязку, накиненого не зверху, а з власної душі людини, як підстава і начальна норма в кодексі збірної і індивідуальної моралі.

Кант зробив зворот подібний до Коперника, бо переніс точку тяготіння з обєкту на субєкт — пробудив у людині свідомість самостійного творчого духа, який свої закони черпає не з природи, а радше накидає їй свої власні. Тому призначенням людини є розвинути до найдальших меж усі можливости свого духа і зреалізувати їх згідно із внутрішнім світом ідей. Його наслідники Фіхте і Шелінґ піднесли людину не тільки до гідности співтворця своєї долі, але встановляють її власним законодавцем, що поступає у згоді зі своїм свобідним розумом і загальним добром людства. Ця метафізична ідея людини, як джерела свободи і творчости стає для німців огнищем своєрідного містицизму, який полонює цілу націю і наповняє її вірою у виїмкове призначення германської раси.

Таким чином німецька фільософія спрямувала психіку свого народу в напрямі імперіялізму. Ось як муж провидіння своєї доби, Фіхте, звертається до свого народу: „Ви, німці, одинокі між народами бережете в собі зародок людської досконалости. Відродження людства може вийти тільки з німецького народу!"

Ця ґерманська віра в себе перелилась у форми дисципліни й орґанізації і двигнула перетомлений німецький нарід у короткому часі на чолове становище в Европі. У слід за тим у небувалому темпі розвинулась там наука й ґрандіозна техніка.

Правда, що ідеольоґія ґерманізму, на якій виховалося кілька поколінь, допровадила вкінці до перверсії, а в часі світової війни до вибухів збірної меґальоманії. Проповідуючи німецьку геґемонію над світом один німецький інтелектуаліст пише так: „Нарід Лютра, ґеніїв, вождів і героїв несе в собі світове післанництво. Німецький нарід мусить стати виконавцем волі Божої над іншими народами". (Альсо шпрах Ґерманія.)

І хоч ця внутрішня жага до розросту і віра в перемогу допровадила вкінці до катастрофи і понижуючих пут версайського трактату, то всеж спокійні і розумні форми дисципліни, в яких повоєнна Німеччина з гідністю пережила своє приниження, спрямування всіх матеріяльних і моральних сил, щоб знову вибороти собі ідейний примат, знову чудує ввесь світ і наповняє його тривогою перед тим „невідомим", що скривається у можливостях ґерманського духа.

Так немов би потвердилось переконання Геґеля, що „будівля німецької держави стоїть на підвалинах інтеліґенції".

Та фільософія є не тільки джерелом, що оживляє моральну атмосферу і скріплює виміну духової матерії в орґанізмах народів. У всіх проявах зверхнього життя вона шукає якогось внутрішнього обєднального принципу, що вирівнював би (особливо в суспільній механіці) всі нерівности і суперечности, що є наслідком ударів сліпих, неодухотворених сил людської природи. Таким чином фільософія спрямовує життя людини та її історію на шлях дійсного призначення, щоб осягнути якнайбільше щастя людства. Бо в кожній душі є туга і потреба прилучити себе до якоїсь вищої збірної одиниці, а коли її здійснюємо, повстають з конфлікту між одиницею і збірним орґанізмом проблеми, які важко розвязати. Вже старинні римляни надибували у громадянськім житті суперечність: „Сенаторес боні віри, сенатус аутем маля бестія". (Сенатори чесні мужі, але сенат нікчемна скотина), суперечність, якою досі займається не лише соціяльна і політична психольоґія, але також сама фільософія.

Адже якась основна правда в підставі істнування мусить лежати: або духова свобода і доцільна єдність, або матеріяльна конечність автоматичного механізму.

Большевизм, як плід цього другого розуміння світа, в цілій історії людства не бачить нічого крім відношень перехресних сил економії і саме тому в цілій своїй механістичній творчості не може викресати життєвої радости, бо ядро потрібної для життя правди лежить не в аритметиці часу і геометрії простору, а в елементах людського духа. Тимсамим не хоче большевизм признати тих конфліктів, що повстають на лінії продовженій поза матеріяльним досвідом і тому скорше чи пізніше веде він до обридження життя собі та іншим, бо нема в ньому оптимізму, що випливає з тісних взаємин із буттям і думок про призначення людини. До нього шукає доріг за тільки знання і уміліcть матеріяльної бу

Памятник Шевченкові у Харкові.

ВЕЛИКА ПОДІЯ БЕЗ ВІДГОМОНУ.

24. березня відкрили у Харкові великий памятник нашому найбільшому поетові, який втілив у собі найвищі ідеали народу у боротьбі за волю. Подія, на яку довгі роки ждало нетерпляче українське громадянство всіх українських земель і чужини. Та якось проминула вона тепер без більшого відгуку, стратила свою гостроту. Чи втратила вона своє колишнє значіння — ідейне та політичне?

Цеж поставлено грандіозних розмірів монумент найбільшому синові української землі, найбільшому її генієві, тому, хто пробудив націю до життя, дав їй на віки вічні силу до істнування.

Про цю подію в інших обставинах говорив би цілий світ, ілюстрації з памятника рознесли би агенції всім журналам світу, всім народам — увесь культурний світ взяв би радісну участь у такій події, бодай як при недавніх святах роковин „Калевали" у Фінляндії.

Та ця подія пройшла сьогодні спокійно, тихо, скромно. Кільканацять газет із Харкова і Києва, кілька пресових органів на провінції, деякі газети з Москви й Ленінграду присвятили цій події більші або менші свої сторінки, а то й шпальти, ба, навіть звичайні новинки.

50 ЛІТ НА ПРОЄКТИ І КОНКУРСИ.

Перед нами купа газет, що найбільше приділили уваги цій події. З них ми бачимо все те, що і як діялося з памятником Шевченкові, який він є, як його відкрили, для чого й чому вже це зробили.

Знаємо, що справа увіковічнення памяти поета має за собою 74 роки. Справа самого памятника займає українське громадянство кругло 50 літ. Усе це має за собою свою дуже пророчисту історію, прецікаву в ріжні моменти, як то ставились ріжні суспільства, урядові чинники й окремі особи до цієї справи.

Видається нам, що історія памятника Шевченкові — це історія життя українського народу за останнє пів століття.

Були за той час часи, коли не можна було й думати про таке увіковічнення памяти Шевченка. Були дозволи, були й заборони. Була боротьба за нещасних кілька метрів землі в рідному краю поета, була боротьба за те, як, коли і чим вшанувати його — багато дечого було. Нарешті збирали гроші на монумент. Збирали всі: бідні і багаті, дорослі й діти. Було так, що молоденький учень примирав з голоду, а ніс кілька копійок, зібраних від таких як він сам до комітету, що збирав гроші на памятник. Давали всі і всюди. І свої і чужі.

Були теж і конкурси. Ось-ось і памятник мав повстати.

Все це було в тих часах, що їх називаємо чорними, ганебними — в часи реакції, нелюдяности, заскорузлости, в часах найбільшого поневолення українського народу.

З багатьох причин памятника тоді не збудовано. Перешкодила цьому світова війна. В кожному разі, до війни відбулися чотири конкурси на памятник, — усі без остаточного вислiду. Занадто був великий пієтизм до поета у тих груп, що проводили працями комітету для будови памятника, занадто велика була відповідальність перед усім українським суспільством, щоб приняти сякий чи такий проект.

ПІДХІД БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ВЛАДИ.

Нарешті революція, повна зміна обставин, зміна психіки громадянства, перегрупування суспільства — усе це з ріжних причин видвигало справу Шевченкового памятника. За невпинних революційних подій повставали найріжнородніші памятники, очевидно, тимчасові — які, або означували місце, де памятник має стояти, або їх будували з нагоди роковин, усяких свят тощо. Були випадки, що такі памятники по варварськи розторощували ті самі сили, що в агонії доживали свого віку, як відгуки реакційних часів на Україні.

Коли прийшов большевицький режім треба було аж 10 років, щоби ця справа стала знову актуальна дарма, що Шевченка використовувала ця влада ввесь час як апостола буцімто своїх ідей і за той час поставила памятник не одному меншому апостолові.

Уся справа у початках виглядала так, щоби могли приняти її як свою всі верстви українського громадянства на всіх українських землях. Розписали міжнародній конкурс у 1931 р., справа була в руках українських культурних діячів, комуністів. Як відомо — той конкурс не дав висліду через боротьбу, яка повстала на тлі впливів на Україні в самій комуністичній партії. Українські комуністи потерпіли поразку, — їх працю коло організації будови памятника признали за контрреволюційну і перекреслили. Незвичайно цікавий був цей двобій двох течій у комуністичних лавах на Україні — української й російської.

МОСКОВСЬКИЙ ДИКТАТОР НА УКРАЇНІ ПРО ПАМЯТНИК.

Ось що говорив з цього приводу російський ватажок П. Постишев:

„Харківська парторганізація на чолі з окружкомом зуміла мобілізувати широку громадськість навколо тримісячника нацкультобудівництва, створення оперного театру, побудови памятника Шевченкові й поставити цю справу на практичні рейки. Деякі товариші говорили: навіщо в Харкові ставити памятник Шевченкові. Ці товариші забувають, що Харків тепер є не тільки величезним промисловим, але й столичним центром Радянської України. Обивательсько-націоналістичні голоси кричать, що духова батьківщина Тараса — це Київ (вони розуміють тут не пролетарський Київ, а „старий" Київ, тобто міщансько-шовіністичні його елементи). (З промови П. Постишева на пленумі ОКП. 23. II. 1930 р.).

Невтаємничені в позакулісові комбінації російських комуністів на Україні, готові цей „трьохмісячник" брати за чисту монету, тоді як справді цей „трьохмісячник" був лиш відчіпним для українського загалу на Совітській Україні, без огляду на те, чи це були комуністи чи ні. Представник українських комуністів так відповідав на пляни Постишевих: „Мені здається, і в мене таке є враження, що дехто з харківських товаришів чіпляється за такі от ініціятиви: побудова української столичної опери і побудова памятника Шевченка в Харкові, з цілковито окремих думок, що нічого спільного не мають з тою лінією... Харківські організації розглядають ці питання в аспекті цілого будівництва української радянської культури. Але серед окремих елементів є деякі протиставлення. Вони хотілиб, так би мовити, відбояритися від питання будування української радянської культури памятником і оперою: **„чорт з вами, нате вам памятник вашого Шевченка, нате вам вашу оперу й не турбуйте нас питаннями будування української радянської культури.** Оці елементи ставлять опір будуванню української радянської культури в столиці УССР, у Харкові; це вони провадили опір будуванню української драми, опери, оперети". (Комуніст, 11. 8. 1929).

ПАМЯТНИК ЧУЖИМИ РУКАМИ.

Дальший хід подій відомий. Скрипник наклав на себе руки — Постишев вибудував памятник Шевченкові. Скрипник котів того, що у всяких обставинах українській нації треба, а Постишев опинився в ролі того самого київського генерал-губернатора, що будувати памятник і дозволяв, і одночасно робив перешкоди. Якби не революція — той пан генерал-губернатор нарешті був би гукнув: „чорт з вами, нате вам ваш памятник вашого Шевченка, тільки дайте мені святий спокій!"

Але памятник таки поставили. Не було на цьому преважному святі делегацій від багатьох українських земель: майже третина українського народу не то, що не взяла участи у цьому святі, а навіть нічого про нього не знає... Більше того, — навіть сама Україна до свята поставилася холодно, байдуже. Все, що міг притягти Постишев до Харкова — більше ніж скромне. Щож сталося? Сталося так, що памятник виготовили в Ленінграді, який вибудували на українських костях, виготовили його чужими руками, і тими самими руками поставили. Роля українців була якась символічна. Копали фундаменти — ну, а двох українців каменорубів тесали житомирське каміння... Правда, ще одна участь, також досить символічна. Актори Ужвієва, Бучма й Маріяненко позували різьбареві як „Катерина", „Невільник" і „Гайдамака"...

І все це діється тоді, коли памятник можна було зовсім добре, а без сумніву — краще й доцільніше створити й виконати українськими мистецькими силами.

МИСТЕЦЬКИЙ ВИГЛЯД.

Що собою уявляє памятник? Яка його мистецька вартість?

Памятник є високий на 16 і пів метрів, виконаний з житомирського лябрадориту в основі, на якій поставлено саму постать поета, а навколо 16 фігур, що спіралю, на кількох підвищеннях оточують його коло головного педесталу. Як видно: композиція зовсім проста, офіціяльна. Нічим замітним вона не промовляє, не визначується ніякою оригінальністю, скомпонована не лише просто, а вбого. Один з творців цього памятника, поруч автора різьбаря М. Манізера, професора академії — архітект Й. Лангбард так описує памятник: „Центральна постать памятника — фігура великого поета — дана самостійно й винесена на високий педестал. Оформлення сходців витримані в дусі архітектури цього памятника, з підкресленням її простими виразними формами... Фігури й групи розставлені навколо педесталу на уступах, що наростають мірою наближення до фінальної групи — перемоги жовтня" (Комуніст, 24. 3. 1935).

Отже, на всіх тих сходцях поставлено 16 фігур виконаних так, якби це була якась несамовита вулична сцена. З мистецького погляду, — памятник саме розбитий у силюеті, не має ніякої стилевої ні форми, ні лінії. Дивно, як його автор, професор Академії очевидно, досконалий фахівець — не передав цих сцен у барелефі, а розкинув якусь нічим не повязану подію ріжних часів навколо педесталу, що є нічим іншим, лише стовпом. Різьбар М. Манізер імовірно цілком підпорядкувався політичному жюрі

життя, але в першій мірі фільософія, як понадматеріяльна мудрість життя.

Кожний нарід має власну фільософію і життєву мудрість, яка відбивається у дзеркалі його національної культури і цілої його історії. Ця його фільософія каже йому вибрати собі власний шлях, яким він пробирається крізь своє істнування до загальної, єдиної правди. Бо кожний нарід має, як казав Достоєвський, свою дорогу до Бога. Одначе подвійна людська природа — гомо дуплекс — тягне народи раз у сторону мілкого матеріялізму й еґоїзму, то знов на арену, де вони змагаються за загальні духові цінности й ідеали. Так грецький світ духа поконав римську імперію і зєднавшись з християнством, став джерелом, з якого досі людство черпає сили і віру у змисл нашого істнування.

Дві ідеї просвічують людству від початку його історії: жадоба пізнання правди і туга до безсмертности. До цього ідеалу воно прямує ріжними дорогами та багато світла кидає йому на тіні цих доріг безінтересовна, фільософічна рефлексія. Сповняючи те своє покликання, вона випереджувала науку і саме життя, розкриваючи перед ними дійсні можливості і цілі призначення чоловіка. І останній порив фільософічного видіння сильно підбадьорив смілі замисли науки, щоб продовжити людське життя і розяснити тайну смерти. Тому багато животворної струї оптимізму вилив Берґсон у душу жерців науки своїм славним порівнанням людства до шаржі кавалерії, яка в свому розгоні може колись перескочити навіть останню барієру, яка є перед нею, себто саму смерть. Хай це буде тільки омана, але люди люблять цю оману і починають в неї вірити, як люблять і вірять в водну іншу.

(політична комісія для будови памятника Т. Шевченка у Харкові) і задовольнив його вказівки та побажання.

ДЕШЕВА АЛЕҐОРІЯ.

Групи навколо памятника також нерівні і не повязані. Коли „Невільник", „Катерина" і „Гайдамака" ще становлять деяку суцільну композицію, а також і фінальна група непогана, то середина просто дика. „Салдат" миколаївських часів, „червоногвардієць" і „червоноармієць" враз із сучасними робітниками нудні, примарні. Коли цей твір виконано в дусі т. зв. „совітського реалізму", то можемо наглядно бачити, як упало там мистецтво і як звиродні смак у тих колах, що його пропаґують.

Памятникназагал хоче бути алеґорією перемоги пролетаріяту. Алеґорія, коли вона не має мистецьких елементів, нагадує звичайну пропаґандивну плякату. А коли вона натуралістична, то це не що інше, як дешева циркова буфонада. Такою буфонадою є і памятник Шевченкові у Харкові, а щож можемо сказати, коли така буфонада перелита в мідь і камінь?

Коли авторів памятника до цього змусили — то, зважаючи на виїмкові обставини наших часів, можемо їм лише співчувати. Колиж це діло їх рук щире й непримушене, то шкода, що вони не дали місця українським мистцям, а взялися до завдання, яке їм не під силу.

Памятник Шевченкові у Харкові не задовольнив мистецьких кол за межами України, не задовольнить він ні з якого боку і широких верств українського народу.

Сталін боїться пімсти народу.

Масові арештування в СССР.

Спеціяльний кореспондент „Дейлі Мейль" повідомляє, що ҐПУ переводить тепер масові арештування по всіх містах СССР. „Сталін переконаний, — пише „Дейлі Мейль" — що Японія і Німеччина нападуть одночасно на СССР зі сходу та з заходу і боїться дуже пімсти обманеного народу, якого він тяжко переслідував в комуністичною партією". Тому ҐПУ арештує тепер цілими тисячами усіх тих, яких підозріває, що ворожо настроєні до большевицького уряду. У Ленінграді і Москві арештують по 1000 людей денно. Досі арештували понад 30.000 осіб. Деяких вислали на заслання на Сибір, інших масово розстрілюють.

Большевицька преса мовчить про ці масові арештування і розстріли невинних людей. Зате майже щодня большевицька преса повідомляє про боротьбу уряду з бандитизмом під такими наголовками: „Розстріл бандитів", „Бандити розстріляні", „Розстріл сімох" і т. д.

З української преси.

Перед виборами на Закарпатті.

У статті під наг. **„Перед виборами"** находимо в ужгородському „Українському Слові" з 11. ц. м. такі міркування:

„Земля і Воля" подає у свому останньому числі в статті „Із внутрішньої політики" перегляд кандидатур поодиноких партій при найближчих виборах. Стаття написана річево й видно, що аґрарна партія добре обзнайомлена з боротьбою за кандидатури в поодиноких партіях.

Стаття подає, що соц.-дем. партія поставить на першому місці **інсп. Ю. Ревая,** а на одному з дальших місць сіоніста д-ра Хаїма Куґеля; бродійці поставлять на перше місце до сойму Бродія, а до сенату д-ра Будая, адвоката з Хусту, чеські нар. соціялісти поставлять на перше місце до сойму д-ра Веселого, директора лічниці в Берегові, а до сенату поставлиб Цурканович, коли між чеськими народними соціялістами й нар. демократами буде заключена згода.

„Християнська Партія" (Волошинова), по „малім" непорозумінні з гр.-кат. капітулою, на 1. місце до парляменту кандидує **о. дир. Волошина,** а до сенату ще не відомо кого поставить. **Д-р Мих. Бращайко** для церковних кругів є занадто жовто-блакитний — пише „Земля і Воля".

Ось такі інформації подає „Земля і Воля". Здавалосяб, що подавши такі точні й вірні інформації про всі партії та їх кандидатів, подасть „Земля і Воля" теж про кандидатів аґрарної партії, про яких вона має чейже найточніші інформації. На жаль, так не є, про кандидатів аґрарної партії **ні слова в тій статті!**

За це є на першій сторінці стаття під дуже багато обіцюючим наголовком: „Як буде виглядати кандидатна листа нашої партії". В цій статті не говориться вправді нічого про кандидатів аґрарної партії, ані про це, як загалом буде виглядати листа кандидатів, але саме **ця мовчанка супроти українців говорить дуже багацько.**

Стаття говорить між іншим:

„Признаємо, що становище членів українців у нашій партії дуже тяжке, але ми віримо, що в проводі партії побідить розвага та правдива оцінка наших наростаючих сил і вплив серед наших селянських мас і ніхто не відважиться цей факт злегковажити".

Отже: з того виходить, що нині не перемогла ще розвага в проводі партії і що там нема ще правдивої оцінки наших наростаючих сил. Коли цього ще нема — кожний розумний догадається, що в тій партії **не поставлено ні одного українця,** що міг би увійти до сойму чи сенату!

При кінці сказано, що про кандидатури будуть дефінітивно рішати у Празі. З того знову випливає, що місцевий провід не хоче брати відповідальности за листу кандидатів, а **скидає** ту відповідальність на Прагу. Буде потім сказано: — Ми хотіли, ми предложили Празі, а це вона не хотіла...

Про цю справу говоримо тому, що коли аґрарна партія стала зміняти свої погляди на українську справу, багато українців вступило до неї, сподіючися, що знайдуть там повне признання прав свого народу.

Хай ті люди будуть нині приготовані на велике розчарування. **Їх приналежність до аґрарної партії, їх приявність у цій партії буде ужита до збільшення числа голосів для вибору — неукраїнців!**

*

У черговому числі „Українського Слова" з 18. ц. м. поміщена передова стаття під наг. **„На кого голосувати?"** З тої статті довідуємося, що христ.-народня партія таки поставила своїм кандидатом до сенату адв. д-ра Михайла Бращайка. Редакція „У. С." поручає всім свідомим українцям кандидатуру до сойму **о. Августина Волошина** і до сенату **д-ра М. Баращайка** з християнсько-народньої партії та кандидатуру до сойму шк. інспектора **Юліяна Ревая** з соціял-демократичної партії. Подавши коротку характеристику тих трьох діячів, „У. С." пише:

„Дістати тих трьох людей до парляменту булоб великим здобутком для Підк. Руси взагалі і зокрема булоб перемогою української народовецької ідеї".

Про інші українські кандидатури обіцяє „У. С." написати в найближчому часі.

Рух населення в Америці.

Як повідомляє бюро хліборобства у Вашинґтоні на протязі двох останніх років, частина населення Злучених Держав, а саме понад два міліони людей переселилася з міст до рільничих округ. Більшість з тих людей це частинні хлібороби, що живуть на фармі а доїздять до міста на роботу. Таке частинне хліборобство звязане зі зменшенням за вкороченням годин праці, поліпшення транспорту, збільшення будівлі твердих доріг та поширення змагання до децентралізації індустрії.

Частинне хліборобство, як кажуть федеральні знавці аґрикультури, не потребує вести боротьби чи конкуренцію з людьми, що віддають увесь свій час рільництву. Коли заробітки, що походять з правильного заняття, дають достаточний дохід, частинне хліборобство продукує менше власних засобів поживи та купує більше від правильних хліборобів.

З другого боку, підчас безробіття, родини частинних хліборобів мають безпосередню змогу продукувати для себе потрібні споживчі засоби, яких не всилі в той час купити.

Тісна японсько-німецька співпраця у Манджу-Ко.

З Токіо надійшли такі вістки: Німецький торговельний аташе в Токіо запропонував японському урядові в імені великих німецьких фабрик Крупа наладнати німецько-японську співпрацю в господарській і промисловій ділянці у Манджу-Ко. Необхідний капітал далиб японські банки, Німеччина далаб інжинірів, спеціялістів і патенти. Японські господарські кола згодились на цю співпрацю з Німеччиною. Одночасно йдуть переговори у справі співпраці з Німеччиною в текстильній і цукровій промисловости.

Перед зміною румунського уряду.

У Букарешті кружляють поголоски, що з початком травня дійде до зміни румунського уряду. Кажуть, що зміна уряду буде чисто формальна, бо дотеперішній курс політики не зміниться.

#Ліський повіт у світлі статистики.

Нижче подаємо числові дані Головного Статистичного Уряду про ліський повіт на основі перепису населення з 9. грудня 1931. р.

Простір ліського повіту 1.831.5 км². Загальне число населення 111.575, мужчин 54.382, жінок 57.193. Густота населення на км² припадає 60.9. (У Польщі 85 осіб на км²). У повіті є 2 міські волости 146 сільських волостей, 152 сільських громад, 380 місцевостей.

НАСЕЛЕННЯ МІСТЕЧОК, СІЛ ТА ВІРОІСПОВІДАННЯ.

По містечках (бо більших міст нема — прим. Ред.) проживало 7.912 осіб, з того 3.625 мужчин. По селах 103.663 особи, з того 50.757 мужчин. За віроісповіданням по містечках проживало *1.793 греко-католиків* (22,7 прц.), 1.775 римо-католиків (22.4 прц.), жидів 4.326 (54.7), інших 12 (0.2).

По селах проживало *79.751 греко-католиків* (76.9 прц.), 16.434 римокатоликів (15.9 прц.), 6.590 жидів (6.4 прц.), інших 808 (0.8).

МАТІРНА МОВА.

По містечках як матірну мову *українську* подало 898 *осіб (11.3 прц.), руську 609* (7.7) *себто нашою мовою говорило 1507 осіб (19 прц.)*, польську мову 2.437 (30.8 прц.), жидівську або жебрайську мову 3.952 (49.9 прц.), іншу мову 9 (0.1 прц.). По селах як матірню українську мову *подало 34.603 осіб (33,4 прц.), руську мову 34.236 (33 прц.), себто нашою мовою говорило 68,839 осіб (66,4 прц.)*, польську мову 29.403 (28.4 прц.), жидівську або гебрейську мову 4,523 (4.4 прц.), іншу мову 643 (0.6 прц.).

ТЕМРЯВА.

По містечках вміло читати і писати 5,075 осіб (82,3 прц.), тільки читати 43 (0.7 прц.), *не вміло ні читати ні писати 1.031 (16.7 прц).* Таким чином по містечках ліського повіту було неписьменних і напів письменних 1.074 особи (17.4 прц. По селах панує дійсно „тьма кромішня", бо читати і писати вміло ледви 28.955 осіб (39.6 прц.), тільки читати 609 осіб (0.8 прц.). Отже більшість селянства неписьменна, бо аж 42.827 осіб (58.6 прц.).

МЕШКАНЕВІ ОБСТАВИНИ.

Загальне число кімнат у помешканнях: по містах 3.283; по селах 24.189. Пересічне число кімнат припадало на помешкання: по містечках 1.8; по селах 1.5. Пересічне число осіб на кімнату припадало: по містечках 2.4; по селах 4.3. Однокімнатних помешкань по містечках було 43.7 прц., двокімнатних 36,2 прц.; по селах однокімнатних помешкань 63.2 прц., двокімнатних 29.3 прц.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

З хліборобства, крім городництва, лісництва і риболовства жило в Ліщині 92.725 осіб (83.1 прц.); по містечках 1.026 (13.0 прц.), по селах 91.699 (88,5 проц.). З промислу і торговлі проживало 7.806 осіб (17.0 прц.); по містечках 2.498 (31,6 прц.), по селах 5.308 (5.1 прц.). З торговлі й обезпечень проживало 4.336 осіб (3.9 прц.); по містечках 2.296 (29.0 прц.), по селах 2.040 (2.0 прц.). З комунікації і транспорту черпало засоби на прожиток 1.239 осіб (1.1 прц.); по містечках 352 (4.4 прц.), по селах 887 (0.8 прц.) і з інших джерел (емеритури, особи по захистах, вязницях і т. д.) 5.469 (4.9 прц.); по містечках 1.740 (22.0 прц.), по селах 3.729 (3.6 прц.). З наймової праці у хліборобстві проживало 6.863 осіб. З цього числа тільки 4.648 осіб (між ними 2,669 мужчин) могло працювати, решта припадає на дітей і немічних.

ВЕЛИЧИНА СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 13.826 господарств: *карловатих господарств нижче 2 га було 3.028*, на яких жило 15.133 осіб (5 прц. на господарство), 5.853 господарств від 2—5 га де проживало 35.518 осіб (6.1 прц. на господарство), 3.167 господарств від 5—10 га, де проживало 21.630 осіб, або 6.8 прц. на господарство. Більших господарств простором понад 50 га — 64, на яких проживало 311 осіб.

ІНШІ ПРОФЕСІЇ.

З городництва і лісництва проживало 612 осіб, з промислу і торговлі 7.806 осіб (робітників і халупників 4.384). Сюди слід зачислити 1.210 осіб (88 умових працівників і 1.119 фізичних робітників), які черпали засоби на прожиток з копалень нафтової ропи і 1.401 осіб з тартаків. У суді й адвокатурі працювало 302 особи, в церкві і віроісповідних громадах 453 особи, у шкільництві 280 осіб, з домашньої прислуги 890 осіб, з лікування і гігієни 210 осіб, емеритів та інвалідів 906 осіб.

НЕРУХОМОСТИ І БУДИНКИ.

По містечках: мешкальних нерухомостей 934; мешкальних будинків 978 (деревляних 658 або 67.3 прц. мурованих 319 або 32.6 прц.); з вогнетревалим накриттям 507 (51.8 прц.), з електрикою 363, водотягом 4, каналізацією 126. На селі мешкальних будинків є 15.529.

Ліквідація українських товариств вогневої сторожі?

Понижче подаємо зарядження Повітового Старости в Товмачі до руханкового т-ва і сторожі вогневої „Луг" у Кривотулах Старих (Луг на давніх статутах), з якого виходить, що „Луги" на давніх статутах мають змінити свій статут на основі взірцевого статуту „охотнічої стражи пожарної", а оскільки цього не зроблять до 1. червня 1935. р., то будуть розвязані.

Таке зарядження видали майже всі староства станиславівського воєвідства.

Щодо „Лугів", то справа полагоджена, бо зарядження це не обовязує „Лугів" на нових статутах, тому, що вони є руханково-спортовими, а не пожарничими сторожами. Тому „Лугам" на давніх статутах не лишається нічого іншого, тільки перейти на новий луговий статут.

Ось той розпорядок:

Starosta Powiatowy Tłumacki.
Nr. B. A. 4. Tłumacz, dnia 22. marca 1935.
Statut wzorowy Stowarzyszeń Ochotniczych straży pożarnych.

Do
P. T. Zarządu Stowarzyszenia p. n. Two gimnastyczne i straży ogniowej „Łuh"
do rąk P. Przewodniczącego Jurka Cipucha)
w Krzywotułach Starych.

Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 13. marca 1934. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41. poz. 365) i art. 45 prawa o stawarzyszeniach z dnia 27. października 1932. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 808) Pan Minister Spraw Wewnętrznych wydał rozporządzenie z dnia 14. stycznia 1935 o statucie wzorowym Ochotniczych Straży Pożarnych, obowiązujący wszystkie Straże pożarne, tworzone jako stowarzyszenia.

W myśl § 2. tego rozporządzenia wszystkie istniejące ochotnicze straży pożarne utworzone jako stowarzyszenia, obowiązane są najpóźniej do dnia 1. czerwca 1935. dostosować swe statuty do wymienionego wyżej dołączonego statutu wzorowego i przedstawić je właściwym władzom administracji ogólnej do zarejestrowania.

Zgodnie zaś z § 3. powyższego rozporządzenia do rejestracji, o której mowa w poprzednim ustępie, stosuje się postanowienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, z dnia 10. grudnia 1932. o rejestracji Stowarzyszenia (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 963) z tą zmianą, że opłata za ogłoszenie wynosić będzie 1 zł. (jeden złoty) od każdego stowarzyszenia. Pozatem podania ze zgłoszonymi o rejestrację i decyzję o rejestracji nie podlegają opłatom stemplowym.

Podając powyższe do wiadomości na skutek zarządzeń p. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18. lutego 1935. Nr. A. P. 33-29 (Okólnik Nr. 9) ogłoszonego w dzienniku urzędowym Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20. lutego 1935. Nr. 6) wzywam P. T. Stowarzyszenie do powzięcia uchwały na walnem zebraniu członków swego stowarzyszenia zgodnie z obowiązującym statutem na przystąpienie do Związku Straży Pożarnych i niezwłocznego poczynienia kroków, w celu przyjęcia nowego statutu, oraz wniesienia zgłoszenia o zarejestrowanie przez Urząd Wojewódzki Stanisławowski przed upływem terminu 1. czerwca 1935.

Po wszelkie informacje w związku z przystąpieniem do Związku Straży pożarnych, oraz zarejestrowaniem jakoteż otrzymaniem przepisanych formularzy i dowodów, należy zwrócić się do Powiatowego Zarządu Związku Straży Pożarnych w Tłumaczu, urzędującego w Wydziale Powiatowym w Tłumaczu. Zwracam, że art. 8. ust. 3 cytowanej ustawy o ochronie przed pożarami i innemi klęskami przewiduje, iż z chwilą utworzenia związku Straży pożarnych o charakteże wyższej użyteczności, na obszarach gmin mogą istnieć tylko takie straże ochotnicze, które należą do tego związku.

Związkiem, który otrzymał charakter wyższej użyteczności, jest Związek Straży Pożarnych R. P. (Rozporządzenie z dnia 28. 11. 1923.) Dz. U. R. P. № 102. poz. 779 i dlatego też statut wzorowy przewiduje przynależność stowarzyszeń do tego Związku.

Równocześnie uprzedzam, że od chwili wprowadzenia statutu tj. od 1. 6. 1935., żadne stowarzyszenia ochotniczej straży pożarnej nie należących do Związku, nie będzie mogło nadal istnieć. Odmowa zatem przyjęcia statutu wzorowego lub niezgłoszenia go rejestracji w przepisanym terminie musi pociągać za sobą likwidację stowarzyszenia.

Dla użytku i orjentacji P. T. Stowarzyszenia, dołączam pod 1) egzemplarz wzorowego statutu stowarzyszenia Ochotniczej Straży Pożarnej celem zaznajomienia się z postanowieniami tego statutu i wykorzystania na Walnem (zgromadzeniu) zebraniu.

Termin 1. czerwca 1935.

1 zał.

Starosta Powiatowy:
(Wł. Skłodowski)

—o—

НОВИНКИ

— **На свята** найдешевше джерело закупна першої якости вудженини і мяса, волового, телячого, вепрового в нововідкритих масарських склепах **„Центросоюзу"** при вул. **Личаківській ч. 50 і Жовківській ч. 175**. Замовлення приймають крамниці або телефоном 289-27. Для крамниць гуртом відповідний рабат. 1235

— **Приймаю як давніше** в моїм дентистичнім заведенні від 9—1 і 3—6, в неділі і свята від 9—10. Львів, Сикстуська 17. — **Насс.** 725 3-4

— **Купуйте черевики тільки в „КОМЕТІ"**, Львів, Ринок ч. 27. У власній управі робітня, де можете собі замовити вибагливе взуття. Приймаємо всякі репарації. 2—5

— **Першорядне фризієрське і косметичне заведення** для Пань і Панів Т. Кутковського, Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 1-?

— **Вистави театру „Заграва" у Львові.** На два дні, на другий і третій день Великодніх Свят, приїде з гостинними виступами до Львова трупа нашого відомого театру „Заграва". Гратиме у салі театру „Ріжнородностей". У понеділок 29. квітня в год. 7.30 веч. виставить нову песу Меріяма-Лужницького п. з. „Ой, Морозе, Морозеньку", у вівторок пополудне в год. 3.30 повторить її, а ввечір 7.30 того самого дня дасть другу новинку „Крамарі слави", комедія Паньоля. Історична песа „Ой, Морозе"..." що йшла вже в деяких містах на провінції загально подобалась. „Крамарі слави", відомого автора „Топаза", „Маріюса" та „Фанні" мали величезний успіх у Парижі. Виводить обі песи режісер В. Блавацький, нові декорації до них зладив Л. Боровик.

— **Господарська кріза і свята.** Надії львівських купців, промисловців і ремісників, головно кравців, що з приводу Великодних Свят настане більшого руху, завели на цілій лінії. Загальна господарська кріза і пусті кишені мешканців без ріжниці віроісповідань склалися на те, що по склепах і конфекційних робітнях не було перед латинським Великоднем більших, ніж звичайно, оборотів. Всі обмежувалися до закупна найконечніших товарів чи харчевих продуктів і вдоволялися скромними святами, згадуючи давні кращі часи.

— **Похорони д-ра Юрія Петринюка.** Нас просять подати до відома, що похорони пок. д-ра Юрія Петринюка відбудуться у вівторок 23. IV. в год. 3. попол. з каплиці Анатомії (Пекарська 52) на Янівський цвинтар.

До статті про 60-ліття громадянської праці о. шамб. М. Цегельського в Камінці Струмиловій.

(Гл. „Діло“ з дня 16. квітня 1935 р., ч. 100.)

У звязку з цією статтею годиться зазначити, що 6. квітня ц. р., себто день перед ювилейним святом, явилися в о. М. Цегельського представники „русских“ пп.: б. посол В. Курилович, лавник Г. Мулькевич, висл. суддя Перфецький, лікар д-р Целевич і арт. різьбар Ничай. Д-р Целевич зложив о. ювилятові бажання та підчеркнув у своїй промові його безсторонність та обєктивність у відношенні до всіх без ріжниці поглядів. Крім того лавник Г. Мулькевич виголосив привіт на Ювилейній Академії. Це становище місцевих „русских“ (між ними є і талергофці) стоїть у різкій суперечності з клеветою, киненою на о. ювилята в Тальргофськім Альманаху, нечеб то на його доноси в 1914. р. австрійці вішали камінецьких міщан.

— **„Свій до свого“ у практиці“.** 8. квітня ц. р. відбулася цивільна розправа у чортківськім окружнім суді двох наших селян до ч. справи С. 83/35. Позовницю Анну з Гайдамахів Король заступав адв. д-р Михайло Росляк, пізваного Петра Гайдамаху м-р Бухсбавм, конципієнт адв. д-ра Мозлера. І хоч у Чорткові є аж 6-ох наших адвокатів, які беруть активну участь у громадянському житті, наші адвокати з повітових міст передають часто заступництва у розправах перед окружним судом у Чорткові адвокатам чужинцям. Таке сталось тепер, бо наш адвокат Степан Воркун з Борщева передав заступництво адв. д-рові Мозлерові. Гасло „свій до свого“ повинно обовязувати теж українських адвокатів.

— **Крівава святочна хроніка.** Подешевіння алькогольних напитків причинилось до більшої їх консумції, як на це вказують численні кріваві випадки в часі латинських Великодних свят у Львові. На рятункову стацію привезено цілу родину Гілевичів з Личакова, зложену з чотирьох осіб, що побилися до крови в часі святочної пітятики. — При вул. Львовскіх Дзеці посварився Максим Хромяк зі своїм сином Антоном і стрілив йому з револьвера в голову, так що витекло йому око і куля залишилася в черепі. Хромяка арештовано, а тяжко раненого сина відвезено до шпиталю. — До катедрального костела прийшов 34-літній Йос. Митковський, приватний урядовець, такий пяний, що впав на камяний поміст і розбив собі голову. — На вул. Шумлянських якісь пяні молодці побили до крови трамваєвого службовця Татаровича. Подібних випадків на алькогольному підкладі було першого дня свят кільканацять. Люди розбивали один одному голови, калічили груди, ломили руки, ноги і т. д. А поготівля рятункової стації опадало зі сил, перевязуючи безнастанно жертви великодної пятятики і біятики. — Хроніку крівавих великодних днів доповнила 24-літна Софія Чорна при вул. Красіцьких, що не могла пережити якогось непорозуміння з нареченим. Вона відобрала собі життя отроївшись газом.

— **Трагічна пригода з трамваєм.** На вул. Личаківській дісталася під колеса трамваю 15-літна Дора Н., що хотіла перебігти на другий бік. Нещасній розбило череп і покалічило на цілому тілі. Рятункове поготівля перевезло її в безнадійному стані до шпиталю. Цікаве, що на тому самому місці дістався попереднього дня під трамвай 11-літний хлопець.

— **Родинна драма розігралася в неділю** в мешканні Яна Несторовс[illegible] Яблоновській у Львові. Мешкав у нього як субльокатор безробітний помічник рентґенольоґа Альфред Бренер, що скучні хвилі свого безробіття уприємнював собі в товаристві своєї молодої господині, жінки Несторовського. На сам Великдень Несторовський застав обоїх у дуже... підозрілій ситуації. Прийшло до драматичної сцени, підчас якої Бренер добув ножа і пробив себе тяжко у груди. Рятункове поготівля відставило його у грізному стані до шпиталю.

— **Корфанти за кордоном.** Як ми вже повідомляли міністерство справедливости зажадало від маршала сенату видачі сенатора й посла шлеського сойму Корфантого в звязку з фінансовими надужиттями на суму 19.000 зол. Тепер прийшли вістки, що Корфанти виїхав нараз за кордон у невідомому напрямі.

— **Чесько-Українське Товариство.** У Мл. Болеславі відбулися 13. квітня ц. р. перші загальні збори Чесько-Українського Т-ва. Наради відкрив голова тимчасової управи п. Пащак промовою, в якій згадав головніші дати з історії чесько-українських взаємин, при чому зясував завдання нової організації. Зборами проводив ред. Чежовський. Вибрано управу, до якої увійшли: голова Ю. Веер, заст. голови п. Пащак, секр. п. Ржегоржова, скарбник п. Брончишин, члени управи пп. Ржегорж і Мусіль. Доц. О. Бочковський виголосив короткий реферат про „можливости та вигляди чесько-українських взаємин“. Програму діяльности т-ва зясував п. Пащак, оповівши про заходи найкращого забезпечення української ґімназії на випадок її перенесення з Ржевниць до Мл. Болеслави. Ред. Чежовський звернув увагу на скрутний стан укр. еміґрації в ЧСР та пропонував зорґанізувати при управі спеціяльну соціяльну комісію, що дбала би про поліпшення долі українців, бо мовляв, ідеалістичним словянофільством людей не нагодуєш. Крім цього він пропонував заснувати також пресову комісію для пропаґанди та культурну для ознайомлення чеського загалу з українськими справами.

— **На допомогу українським школам у Чехословаччині.** На загальних зборах Т-ва допомоги українським школам в Чехословаччині вибрано 15. ц. м. кураторію в складі: д-р Вінклер голова, майор Заплетaль, інж. Кмонічек, Н. Григоріїв, інж. А. Галька, доц. Є. Малик. Крім того входять до кураторії представники: ґімназії в Ржевницях (директор), Укр. В. Педагоґічного Інституту, міністерства шкільництва, міністерства закорд. справ, проф. Урбан (інспектор ґімназії). З правом дорадчого голосу входять представники Батьківського Комітету та педаґоґічної ради ґімназії. До ревіз. ком. вибрані: інж. Р. Каратницький, інж. Яремин, проф. М. Тимченко. Кошторис Т-ва на 1935 р. збільшено приблизно на 15 проц.

— **Шкільництво в Словаччині.** За урядовим обчисленням у Словаччині находиться тепер 3.125 шкіл зі словацькою мовою навчання, 736 з мадярською, 115 з німецькою і 89 з українською (карпаторуською) мовою. У всіх словацьких школах було 507.528 дітей.

— **Продають церкви.** Одна громада на Закарпатті хоче побудувати школу, а що не має на це потрібних матеріяльних засобів, рішила продати старинну деревляну церкву, що находиться в селі, як це зробили вже інші громади, маючи нові муровані церкви. Як повідомляє „Праґер Прессе“, зголосилося вже одно місточко на Моравії, що хоче купити церкву зі всім внутрішнім уладженням, образами, хоругвами, старими ліхтарями і т. п. Церкву хотять розібрати на части, перевезти на нове місце й поставити в міському парку.

— **Радіо пострахом на воробців.** На цю думку впали очевидно американці. Каліфорнійські фармери не могли дати собі ради з хмарами воробців, що обсідали овочеві дерева і нищили овочі. Отже порадили собі так, що серед галузя дерев дають радієвий голосник, що цілими годинами видають голосні звуки музики, співу, комунікатів і відчитів. Це робить такий галас, що воробці тікають далеко в поле, а фармери з приємністю затирають собі руки.

З концертової салі.

РЕЛІҐІЙНИЙ КОНЦЕРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

Цього року станув при диригентськім пульті *Фелікс Нововейський*, лавреат останньої музичної нагороди у Варшаві та власник цілої низки музичних міжнародніх відзначень. Це композитор, який належить до старшої ґенерації, а його всестороння та багата творчість займає в музиці поважне місце. Вийшов зі славної німецької школи Макса Бруха і в його творах переважає нахил до клясицизму. Був час, в якому музика Нововейського викликувала зацікавлення, нині вона для нашого вуха не дає багато нового. Одначе характеризує її велика шляхотність мельодійної лінії, врочистий характер та сила музичного виразу.

Ми почули фраґменти з ораторій „Блудний син“, „Знайдення св. Хреста“ з „Кво вадіс“ на барітонове сольо та дві реліґійні пісні при акомпаніяменті фортепяну. Солістом був *Е. Мосаковський*, якого знаємо добре з оперових виступів і все захоплюємося його дуже гарним голосом. — Увертура до „Парсіфаля“ Ваґнера, що започаткувала концерт, це музика, яка найсильніше відповідає нашим трансцедентальним бажанням і яка глибоко зворушує.

Сам диригент викликує велику симпатію, тимбільше, що є незвичайно скромний. Видно, що на перший плян хоче висунути і соліста і збір орхестри, а себе відсуває на дальший.

І. Приймова.

КОНЦЕРТ „СТРИЙСЬКОГО БОЯНА“.

По довгій перерві „Стрийський Боян“ знову почав відживати. Поборовши партійні і фінансові труднощі, зорґанізував наново своїх членів, заанґажував на диригента проф. М. Колессу зі Львова і почав систематичні, інтенсивні проби. По 3-ох місяцях праці виступив з концертом „Народніх Пісень“, що відбувся в Стрию дня 7. квітня ц. р. у виповненій слухачами салі „Народнього Дому“.

Голосовий матеріял хористів зумів проф. Колесса своєю впертою працею ушляхетнити і вирівняти до тої міри, що в звуковому відношенні „Стрийський Боян“ запрезентував себе добре. Дириґує Колесса з відданням і своїми виразними пластичними жестами, видобув із хору динамічні і виразові ефекти, так, що виконання всієї програми було цілком вдоволяюче.

Репертуар складався із самих народніх пісень в укладі Леонтовича, Верикiвського, Барвінського, а крім того з кількох нових творів нашої муз. літератури, досі ще не виконуваних, як М. Колесси 3 лемківські пісні (Дождик, Мала баба Михала, Прийшов би я до вас, опрацьовані у спокійних гармоніях, але в контрапунктичнім, іноді навіть вишуканім стилі, який зовсім не затирає, а навпаки увидатнює мельодичні лінії і неспокійні ритми цих пісень. З. Лисько у своїй пісні „Ой хо-хо“ дає перевагу елементам гармонічним, через що опрацювання цієї оригінальної з мельодичного боку гаґілки підкреслює її містично-елеґійний характер. Дві пісні Е. Форостини (Зелений дубочку, Стоїть явір) опрацьовані стилем гомофонічним, вдячні своїм укладом, добре в хорі звучали.

В коляді В. Барвінського „Що то за предиво“ виступила із сопрановим сольом п. Ол. Побиданець, що розпоряджає видатним голосовим матеріялом, металічної закраски і дуже широким діапазоном; перейшовши добру школу, вона могла б досягти великих мистецьких успіхів. Також гостинний виступ баритона п. Гумецького витала публика рясними оплесками. Сольоспіви Січинського (І золотої й дорогої), Стеценка (Небо з морем обнялося) і Ярославенка (Ой, нависли чорні хмари) відспівав п. Гумецький з глибоким відчуттям і викликав щире захоплення слухачів. Акомпанювала п. І. Котовичівна.

Взагалі цілий цей концерт стояв на поважному мистецькому рівні і розбудив значне зацікавлення. Праця проф. Колесси з тутешнім „Бояном“ не пішла на марне, навпаки, розбудила охоту до співочої справи, а хористів, що досі були розбиті на кілька гуртків, зєднала при „Бояні“ і дала можність стриянам почути хоровий концерт якого тут давно не було.

Д-р З. Лисько

Стрий, 18. квітня 1935.

ДИВОГЛЯДИ.

ЗАВЗЯТУЩА САМОГУБНИЦЯ.

У Будапешті виловили цими днями з Дунаю, колишню артистку, колись жінку д-ра Мункачі, що пробувала втопитись. Коли вона скочила до води, двох робітників із пароплаву доглянуло це і спасло її. Це вже сотий раз самогубної спроби цеї жінки, що не може найти від літ ніякого заняття. І кажуть, що одна невдатна самогубча спроба привязує людину сильніше до життя!

КРІЗОВЕ ОГОЛОШЕННЯ

В одному з льондонських часописів було таке оголошення: „Мужчина, 106 літ, жвавий і діяльний, високоосвічений мовознавець, шукає місця".

Дописи.

ЖОВКІВЩИНА.

Культурно-освітнє життя. В останньому часі освітня праця в читальнях жовківського повіту поступила значно вперед. Причинилась до цього посилена праця Філії „Просвіти", а властиво її плановість, якої звичайно не мала в освітній роботі. Найбільшу вагу покладено на книжки. Виголошено 30 відчитів на тему: „Освіта і виховання" і „Значіння книжки для села". Переводжено практично вправи голосного читання (9 разів), засновано 11 гуртків прихильників книжки, яких завданням переводити голосне читання. Переведено провірку читальняних бібліотек, визначено книжки до голосного читання. Виготовлено відчити „Ю. Федькович", „Просвіта і ми" (акція поголов. членства) „Народний візник" (про Шевченка) і виголошено їх 15 разів. Переведено (через філію) 10 замовлень книжок з Гол. Т-ві на суму 850 зол. Пороблено заходи основувати читальні в Кошелеві і Смерекові, однак в обох тих селах староство не дозволило основувати читальні. Відбуто 8 зборів. Відбуто провірок 24. Дня 5. березня улаштовано в Жовкві повітову освітню анкету в справі поголовного членства, поширення книжки і просвітної карточки. На анкеті був присутний відпоручник Гол. Т-ва п. Петрик. Присутніх було 100 учасників, зацікавлення освітними справами зі сторони селян досить значне. Улаштовано 4 свята „Просвіти" (Федьковича), 8 свят Шевченківських. Вистав, вечерниць, забав улаштовано 8. Акція поголовного членства ще не має поважного успіху, бо ані село, а тимбільше місто не дуже йде за кличом свого найстаршого товариства. Однак є надія, що все таки кожне село дасть якусь скількість членів. Невелике зацікавлення цею справою в самому місті. — Виділ Філії відбув в останнім кварталі ц. р. 8 засідань. Засновано відчитову секцію при Філії, урухомлено бібліотеку для села, улаштовано святочні сходини, присвячені памяти М. Грушевського. Тепер ідуть старання заснувати при Філії постійний аматорський гурток. Однак дуже мало має „Просвіта" в Жовкві просвітних робітників, особливо брак охочих до поїздок на село. Навіть стягання членських вкладок до Гол. Товариства і до місцевої читальні натрапляє на трудноші. Поважною причиною тих труднощів є поділ громадянства на табори. Перепони в праці немалі, а село потребує помочі в доброму, сильному проводі, в будуючому примірі, в тихих „сірих" працівниках. Але все таки оживлення в роботі помітне, передовсім на селі, яке щораз більше горнеться до своїх читалень і що раз краще розуміє вагу просвітньої організації.

В. П.

РАВА РУСЬКА.

Загальні Збори читальні у Гребеннім. 31. м. м. відбулися Загальні Збори читальні „Просвіти" в Гребеннім. Присутніх на Заг. Зборах було на жаль лише 18 членів. По звідомленні з діяльности виділу, якої в читальні за цілий рік майже не було, а то тому, що брак відповідної домівки заст. голови філії д-р Богачевський, адвокат з Рави Р. в обширнім рефераті вказав як треба вести працю в читальні та пояснив значіння організації взагалі, а зокрема „Просвіти". По рефераті вибрали новий виділ з головою Юрчиком Теодором с. Федька.

Загальні Збори Кружка Р. Ш. у Верхраті. 31. III. 1935 відбулися Заг. Збори Кружка Р. Ш. у Верхраті. Присутніх на Заг. Зборах 82 громадян села Верхрати і секретар Повітового Кружка Р. Ш. з Рави Руської п. Совик Степан. Тому, що в Кружку за цілий рік не було майже ніякої діяльности і ніхто з членів Старшини не складав звідомлення, п. Совик Степан в обширному рефераті обговорив ціль і значіння організації взагалі, а зокрема вказав на завдання Рідної Школи та подав способи ведення праці в Кружку. По рефераті вибрали нову Старшину з головою о. Хомінським Евгеном. По виборі п. Совик звернув увагу на значіння дошкільного виховання та візвав Старшину, щоб вона так як у минулому році подбала за зорганізування і на час літніх ферій дитячого садку. У минулому році у такому садку у Верхраті було 20 дітей. Вела його п. Козюпівна Олександра абс. семинаря і зі свого завдання виввязалася добре.

Загальні Збори Кредитівки у Верхраті. Того самого дня увечір відбулися у Верхраті Заг. Збори місцевої Кредитівки. Проводив заст. голови НР. п. Козубаль, секретарював Лесь Василь. Звідомлення зложив дир. Чіх Михайло. Збори приняли звідомлення до відома, затвердили рахункове замкнення та уділили абсолюторію Управі і Надзірній Раді. Член Дирекції Українбанку „Віра" з Рави Руської п. Совик Степан зясував присутнім ціль і значіння Кредитівки для села, а дир. Чіх обговорив справу організації масового членства до Кредитівки.

Заг. Збори „Союзу Українок". 12. квітня 1935 відбулися річні Загальні Збори Філії Союзу Українок у Раві Руській. Присутніх було 17 жінок-членкинь і делегаток. На Зборах був теж делегат філії „Просвіти" Ст. Совик. Проводила голова Філії п. Богачевська Ростислава. Згадала померлу основницю і довголітну голову філії бл. п. Ольгу з Князів Лещукову, якої память приявні вшанували. Загальні Збори були ювилейні, бо від оснування філії минуло 10 літ. До Президії Зборів ввійшли заст. голови п. Канцірева Марія та секретарка п. Мигалівна Ірина. Звідомлення зложила п. Богачевська. Виділ мав за діловий рік 13 засідань, упорядкував діловодство філії і кружків, відбув 10 поїздок по селах, уладив виставу ручних робіт народнього мистецтва, спільно з місцевою Захороньою Свято Матері, Миколаївський Вечір і 2 дитячі забави, спільно з читальнею Свято 1. листопада і 22.січня, а в місяці лютім двотижневий курс куховарства для жіноцтва, крім цього 5 чайних вечорів і кілька вечерниць, а між ними одні вечерниці народнього вбрання.

СКОЛЄ.

Ростемо і розвиваємось. Зі зростом національної свідомости і зрозумінням клича „свій до свого по своє" повстали в Сколім в останнім часі нові українські фірми. Союз Кооператив в Стрию отворив нарешті довго очікуваний і для цілої Скільщини потрібний мануфактурний відділ в домі Гавптмана в ринку на розі, в приступнім для всіх місці і вигіднім льокалі, де можна дістати ріжні матеріяли на вбрання мужеські і жіночі, хустки, капелюхи, полотна, кравецькі додатки і т. д., словом всі потрібні річи для села з мануфактурної ділянки. Нарід з цілого повіту звернувся масово до новоотвореної кооперативи. Особливо наше жіноцтво може багато зробити, бо коли воно могло дотепер удержувати 18 чужих склепів, то сподіємось, що наша кооператива згуртує ціле наше жіноцтво. Дальше слід згадати, що в домі Михайла Федорики (на місці давної Верховинської Книгарні) отворив Олекса Жежелевський в двох кімнатах гостинну кімнату-харчівню під назвою Амата, де можна дістати снідання, обіди і вечері, дуже смачні а дешеві, без горілки і пива, бо наша Верховина вже тих благодатей не потребує. Можна все посилитись, послухати радія та прочитати часописи. На 47 тисяч українського населення в Скільщині не було тут українського голяра і стрижія, аж знайшовся п. Петро Сіль і отворив власне підприємство понижче ринку в бувшім льокали Шлямбергера, куди повинні звернутись всі наші інтелігенти і селяни. Крім того п. Ярослав Билень отворив мясарський склеп і продаж делікатесів під назвою Іта. Сподіємось, що громадянство Скільщини рівнож буде памятати про гасло „свій до свого".

Н. Н.

РАДЕХІВ

Рідношкільна анкета. 14. квітня відбулася рідношкільна анкета в Радехові при участи 60 делегатів з Радехова і повіту. Нарадами проводила заступниця голови фалишівського Повітового Кружка Р. Ш. п. меценасова Возянова, секретарював п. Василь Кудрик. Загальний реферат мав делегат Головної Управи Р. Ш. п. Іван Герасимович, а реферат про місцеві і повітові справи секретар Пов. Кружка Р. Ш. п. Михайло Панасюк. Після оживленої дискусії, в якій брали участь п. інж. Гриць Герасимович з Радехова, п. Кудрик з Кривого, п. Климко зі Станина, п. Мотлюк з Мукань, п. Федун з Дмитрова, п. Лотоцький з Волиці Барилової, п. Марків з Полового, п. Сухацький з Радехова, п. мец. Селезінкова та інші, ухвалили: І. З огляду на те, що 6-клясова всенародна школа Р. Ш. в Радехові є одинокою українською школою того типу в повіті, яка дає змогу українським дітям

перейти до загально освітніх чи фахових середніх шкіл та до ремесла, — є вона загально повітовою школою (а не тільки для самого Радехова) і тому посилати дітей до неї та кошти її удержання мусить перебрати на себе не тільки Радехів, але й цілий повіт. II. Необхідно поробити заходи, щоби кожна громада Радехівщини зорганізувала у себе дитячий садок як необхідну суспільну установу для охорони дітей у часі сезонових робіт на полі. III. Для охорони молоді, що вийшла зі школи, перед ріжними шкідливими й деморалізаційними впливами та спрямування її енергії в хосенному напрямі, щоби з тої молоді виростали здорові тілом, свідомі, ідейні і характерні громадяни й громадянки з почуттям своїх прав і обовязків, необхідно для тої молоді від 14—18 літ життя створити при Кружках гуртки доросту Р. Ш. згідно з правильником „Доріст Рідної Школи". IV. Пов. Кружок Р. Ш. розішле до всіх рідношкільних організацій в повіті референтів, які на місцях представлять вагу справи й заохотять до моральної й матеріяльної піддержки Р. Ш. взагалі і зокрема до збільшення датків під гаслом „Писанка Рідній Школі".

СПОРТ.

ПЕРЕМИШЛЬ. ПОЛЬОНІЯ — УКРАЇНА 3:0 (2:0)

Одинокі змагання за мистецтво Окружної Ліги, розіграні в мин. неділю у Перемишлі. Україна програла змагання, бо вже в 5. мін. гри зійшов з грища розбитий Скрегота, так, що українська дружина примушена була грати 85 мінут в десятку. Суддя п. Телесницький

КРАЄВИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

У неділю 21. квітня ц. р. відбувся краєвий біг навпростець, до якого стануло 20 змагунів і 5 змагунок, здебільша зі Львова. В год. 10-ій передполуднем на площі Сокола-Батька привитав змагунів короткою промовою адв. д-р Степан Шухевич, голова УСС. Опісля відбувся:

Біг мужчин на 5 км., до якого стануло 20 змагунів. Перший прибіг **Варцаба Іван** (Плай) — 22.29,1, 2) Матвійчук (УССК) — 22.33,8, 3) Сліпко Володимир (Черник), 4) Левицький Волод. (УССК), 5) Соколовський Юрій (УССК), 6) Добрянський Степан (Плай).

До бігу жінок на 1 км. стануло 5 змагунок. Перша прибігла **Крива Зоня** (УССК) — 4,10, 2) Якубівна Ірина (УССК) 4,11, 3) Левицька (УССК), 4) Федаківна Дарія (УССК), 5) Пасічниківна (С-Б).

Старт і мета була на площі Сокола-Батька.

ПІДГОТОВНІ ВЕСНЯНІ ЗМАГАННЯ ДЛЯ КОПУНІВ ЛЬВІВЩИНИ.

У неділю 21. квітня в год. 9. рано на площі Сокола-Батька відбулись підготовні весняні змагання для копунів Львівщини з такою програмою: 1) мет булавкою, 2) скок удовжінь, 3) дружинове перетягання линвою, 4) штафета 10 × 100. До змагань стануло 5 дружин копаного мяча: Богун, Сокіл III, Тризуб, У.Р.С.К., Чорноморці. Всіх змагунів 54.

Мет булавкою: 1) Лісовик (Богун) 43 м., 2) Чорній (Чорноморці) 43 м., 3) Міка (Богун) 41 м., 4) Канзків (Богун) 41 м., 5) Істеревич (Чорном.) 40 м., 6) Футлевич (УРСК), 7) Кульчик (УРСК), 8) Жирко (Сокіл III), 9) Лабай (Сокіл III), 10) Олійник (УРСК), 11) Лабай М. (Сокіл III), 12) Чик (Тризуб), 13) Галькевич (Сокіл III), 14) Перун (УРСК), 15) Хомин (УРСК).

Скок удовжінь: 1) Чик (Тризуб) 5.12, 2) Галькевич (Сокіл III), 3) Мороз (Сокіл III), 4) Запоріжський (Богун), 5) Орищин (Сокіл III), 6) Орлик І (Богун), 7) Олексин (Богун), 8) Дропа (Тризуб), 9) Тарнавський (Тризуб), 10) Кулечко (Сокіл III), 11) Жирко (Сокіл III) 12) Міка (Богун), 13) Король (Тризуб), 14) Лотоцький (Чорн.), 15) Істревич (Чорном.).

Штафета 10 × 100: 1) Сокіл III, 2.22,4, 2) Богун 2.30, 3) Чорноморці, 4) УРСК, 5) Чорноморці.

Перетягання линвою: 1) Сокіл III, 2) Тризуб, 3) Богун, 4) УРСК, 5) Чорноморці.

Загальне обчислення точок: дружиново в усіх конкуренціях переміг Сокіл III, точок 806; 2) Богун, т. 663; 3) Тризуб, т. 619; 4) УРСК, т. 572; 5) Чорноморці, т. 557.

Технічну підготову змагань перевів У. С. К. „Тризуб". Суддювали пп. Процінський, Рак Роман, Стефанівський і Поважнюк.

П.

СВЯТО СОКОЛА IV. НА ЛИЧАКОВІ В ДЕСЯТИЛІТТЯ ІСТНУВАННЯ.

Цього року минає 10 літ від заснування тіловиховної організації на Личакові. Тут почало життя натраплячи на великі труднощі та перешкоди, як своїх, так і чужих. Поволі здобували соколи признання в ширшому крузі громадянства личаківської дільниці своєю працею. На закінчення першої десятки літ праці уладили соколи виступ дня 21. ц. м. в домівці читальні „Просвіти" при вул. Крупярській. 24 побр. і 10 посестер та 1 чета (8) членів Сокола-Батька передефілювали перед головою гнізда дир. Радловським. Дивно, що така маленька сценка могла їх усіх помістити. Трохи за довгою промовою привитав усе громадянство дир. Радловський. Після того до вправ вільноруч з колесами виступило 7 посестер (для більшої кількости не було місця на малій сцені). Вправи випали добре. Довгий реферат виголосив п. О. Домбровський, в якому розповів про розвій гнізда від початку істнування по сьогоднішній день. Дуже ефектовні та тяжкі вежі на обручі виконало 13 побратимів. Національні танки відгуляло 4 пари (Катерина, Гречаники та Суходольський козачок). По перерві виступила чета побратимів Сокола-Батька з вправами на поручах; вправи були тяжкі, пізнати було солідну підготову. Це чета, яка вже може мірятися і з чужими. Вправи вільноруч побратимів С. IV. випали добре. На закінчення відспівано сокільський та національний гимн. На святі було багато гостей з міста, зате мало громадянства з Личаківської дільниці.

ІНСТРУКТОРСЬКИЙ ТІЛОВИХОВНИЙ КУРС СОКОЛА-БАТЬКА У ЛЬВОВІ

відбувся в днях 11., 12. і 13. IV. ц. р. В програмі: вправи, прорух, приладівка, забави і гри, спортові гри, легка атлетика, танки, гігієна й ратівництво, історія сокільства, гутірка та інші. Вислухало 37 побратимів та 8 посестер із 33 гнізд з цілого краю. Курс перевели: нач. інж. Я. Благітка, В. Тихолів, проф. Гайдучок, М. Тріль, Ю. Корейба, О. Вальчик, д-р І. Мриц і О. Домбровський.

ІНСТРУКТОРСЬКИЙ ТІЛОВИХОВНИЙ КУРС ДЛЯ СТАНИСЛАВІВЩИНИ

відбувся від 18.—20. IV. ц. р. Програма курсу обіймала підготову до свята молоді, яке відбудеться дня 9. червня ц. р. у Станиславові та вишкіл начальників з ділянки тіловиховання. Присутніх було 28 побратимів і 12 посестер з 13 гнізд. Курс перевели інструктори Сокола-Батька інж. Я. Благітка та О. Вальчик.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ЛЬВІВ 21. IV. Сеґед — Погонь 1:1 (1:0).
ПОЗНАНЬ. Познань — Бреслав 5:3.
ВАРШАВА. Берлінер С. Ф. — Польонія 2:2.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

KÖNIGREICH BELGIEN. IV. INTERNATIONALER TECHNISCHER UND CHEMISCHER KONGRESS DER LANDWIRTSCHAFTLICHEN INDUSTRIEN unter dem Protektorat Seiner Majestät des Königs von Belgien. IV-e CONGRÈS INTERNATIONAL TECHNIQUE ET CHIMIQUE DES INDUSTRIES AGRICOLES. Brussel 15.—28. Juli 1935. Generalsekretariat: 133, Chaussée de Charleroi, Bruxelles.

ЖУРНАЛИ.

VÖLKERBUND, Geneve 9. avril 1935. Nr. 124—125.

BULLETIN MENSUEL de Renseignements Economiques et Sociaux. Rome, 1935. Стор. 97—132, ф. 8-о.

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży. Warszawa. 15. kwietnia 1935. R. 19. № 32.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa 15. kwietnia 1935. R. 19. № 32.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 23. IV. год. 7·30 веч. „Небожеська комедія".

Середа, 24 IV. год. 7·30 веч. „Таємне конто".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 23. IV. год. 7·30 веч. „Айнштайнова теорія".

Середа, 24. IV. год. 7·30 веч. „Айнштайнова теорія".

Цирк Станевських, площа Бема.

Вівторок, 23. квітня, дві вистави, початок год. 4·30 і 8·15 веч.

Середа, 24. квітня, дві вистави, початок год. 4·30 і 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Авантюрниця з Тексасу" та додаток.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Червоний султан" (Абдуль Гамід).

ВАНДА: „Кавалькада".

ГРАЖИНА: „Антко Поліцмайстер" (Ад. Димша).

МІРАЖ: „Нана" з Анною Стен.

МУЗА: „Мальована заслона" з Ґретою Ґарбо.

КАСІНО: „Були собі два гільтаї" (Льорель і Гарді).

КОЛІСЕЙ: „Мусиш оженитися", ревія „У нас весело".

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

ПАКС: комедія „Його ексцеленція" та та додатки.

ПАЛЯС: „Проданий голос" (Шмідт).

ПАН: „Велика парада", кольороване „Мікі Мавс".

РАЙ: „Ігумен Кордецький".

СВІТ: „Уланські обіти".

СОНЦЕ: „Небесні птахи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Московські ночі" і ревія

УТІХА: „Присмирники індіян" і ревія.

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Вівторок, 23. квітня 1935.

Відень (506,8) 14·00 Сп. ресітать Кіюріна, 17·00 Форт. ресітать, 20·15 Комедія зі співом, 21·00 Концерт, 12·20 Сп. ресітать Од. Шведа (барит.), **Братислава** (298,8) 18·10 Скрипка, 21·00 Берсон у Ґріґових творах, мельодрама з уч. орх., **Брно** (325,4) 10·15 Концерт сальон. орх., 17·05 „Великдень" Рахманінова на два форт., **Прага** (470,2) 17·45 Оп. арії, 18·25 Твори В. Гроса (муз., сп.), 19·10 Сольо на арфі, **Париж** (1648) 20·45 Музика, поезія, спів. **Берлін** (356,7) 19·00 Камер. концерт, 20·45 Танок довкола сонця (сп., поезія, муз.), **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 17·45 Спів (Давид Блейр Коски, тенор), **Кельн** (455,9) 12·10 Концерт, 16·00 „Давідсбюндлертенце" Р. Шумана (форт.), 17·00 Фінл. муз., **Мінхен** (405,4) 20·45 Нар. музика, пісні, **Будапешт** (550,5) 12·05 Скрипка, 19·50 Циг. музика, 20·45 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 20·45 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, **Рим** (420,8) 13·15, 17·30 Легка музика, 20·45 Віольончеля, 22·00 Концерт.

Середа, 24. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 19·20, 20·05, 22·20 Концерт, 10·00 Форт. ресітать, **Братислава** (298,8) 19·30 Опера, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, **Париж** (1648) 20·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 18·00 Музика, спів, 19·20 Пісні, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 18·00 Скрипка, форт., **Кельн** (455,9) 16·00 Камер. музика, **Будапешт** (550,5) 13·30 Форт. ресітать, 18·05 Сальон. муз., 19·30 „Фавст" оп. Гунода, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 17·20 Квінтет, 21·00 „Аїда" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 14·35, 17·05 Популярна й легка музика, 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 23. квітня 1935.

6·30 Раніщня авд., 7·50 Практ. вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Концерт камер орх., 12·50 Хвилинка для жінок. 12·55 Полудн. денник, 13·05 Вок.-муз. концерт, 13·45 З ринку праці, 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 14·00 Легка музика з ґр. пл., 15·45 Концерт орх., 16·30 Гутірка для найменших дітей, 16·45 Музика з ґр. пл. — Смирнов, 17·00 Скринька П. К. О., 17·15 Брамс: Соната ф-моль оп. 34 да два форт., 17·50 Жінка в таборі праці, 18·00 Пісоньки. 18·15 Театр. фрагмент, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Легка музика з ґр. пл., 19·15, 19·50 Актуальний фейл., 19·25, 19·30 Спортові вістки, 19·35 Пятнацять хв. на гітарі, 20·00 Лише для дорослих, авд. старих пісеньок, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 У пятьліття львівської радіостанції (промова, ревія), — 22·30 Памятник траг. кохання — Маріянна Д'Алькофорадо, 22·45, 23·05 Легка й танк. музика.

Середа, 24. квітня 1935.

6·30 Раніщня авдиція, 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Концерт орх., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Екзотизм у муз. з ґр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Для жінок: Про весняну моду, 16·45 Есп. мельодії з ґр. пл., 17·00 Політика евр. держав після війни, 17·15 Муз.-вок. концерт, 17·50 Як повстали Татри, Старі ремесла й нова наука, 18·00 Цирк. музика з ґр. пл., 18·15 Веселий скеч, 18·30 Почт.-техн. скринька, 18·40 Культ. і мист. життя, 18·45 Реклям. концерт, 19·00 Легка муз. з ґр. пл., 19·15 Висла від Сандомира до Пулав, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Саксофоновий дует, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Концерт бажань, 20·30 Трансмісія з Мілана: „Аїда" оп. Вердія. В перерві Веч. денник; Як працюємо; Фейлетон; Весняні подуви.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 22. квітня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла франко маґазин	2·75 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·40 „

Пастеризоване молоко в доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. до 26 IV. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50	зол.
Молоді кури	I. кл.	„	1·10	„
Старі	„	„	0·90	„
Підгодов. індики	„	„	1·30	„
„ індички	„	„	1·50	„
Пантарки	„	„	1·50	„
Молоді голуби за пару			0·50	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". [illegible]